

JULKISEN SANAN NEUVOSTOLLE

ASIA Kantelu

KANTELIJA Suomen Rautatiematkustajat ry
 c / o puheenjohtaja Kalevi Kämäräinen
 Asematie 1 B 14
 75530 Nurmes
 kalevi.kamarainen@pp.inet.fi
 puh. 040 – 551 6991, 013 – 461 217

KANTELUTYYPPI

Kantelemme hyvän journalistisen tavan rikkomisesta.

KANTELUN KOHDE

Yleisradion TV 1-kanavan ohjelma A-talk VR jumissa 13.1.2011 klo 21.05 – 21.50

KANTELUN PERUSTEET

Julkisuudessa olleen tiedon mukaan ohjelmassa esiintynyt VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtaja Mikael Aro kieltäytyi mukana olost, jos veturinkuljettaja ja kansanedustajaehdokas Harry Wallin olisi ollut mukana. Yle taipui Aron tahtoon¹, mikä on nähdäksemme journalistin ohjeiden 2 §:n vastaista, jonka mukaan tiedonvälityksen sisältöä koskevat ratkaisut on tehtävä journalistisin perustein eikä päätösvaltaa saa missään oloissa luovuttaa toimituksen ulkopuolisille.

Aron tahtoon mukautumista voidaan kritisoida myös journalistin ohjeiden 3 §:n valossa, jonka mukaan journalistilla on oikeus ja velvollisuus torjua painostus tai mukaan houkuttelu, jolla yritetään ohjata, estää tai rajoittaa tiedonvälitystä.

Ohjeiden 6 §:n mukaan käsitellessään omalle tiedotusvälineelle, konsernille tai sen

1

omistajille merkittäviä asioita journalistin on hyvä tehdä asiayhteys yleisölle selväksi. Sekä VR-Yhtymä että Yleisradio ovat saman tahon eli valtion omistamia yrityksiä. Mielestämme asiayhteyttä ei tuotu ohjelmassa esiin, vaikka se on voinut vaikuttaa ”sallitun” kritiikin määrään, kuten Wallinin pois jättäminen osoittaa.

Harry Wallin on kritisoinut Pisara-ratahanketta². Sen kiirehtimisestä on olemassa salaiseksi julistettu ja Ylen toimitukselle ennen ohjelmaa lähetetty asiakirja, josta toimitusjohtaja Aro on varmasti tietoinen. Salailua voidaan kritisoida kansanvallan kannalta, koska mielestämme tämän kokoluokan asioita pitäisi käsitellä avoimesti ja siten, että valitsemamme eduskunta tekee päätökset.

Koska Wallin ei päässyt ohjelmaan, on epäselvää, olisiko hän osannut arvostella Pisara-hanketta myös esittämästämme salailun näkökulmasta. Edelleen avoimeksi jää, oliko tämä todellinen syy Aron kieltäytymiselle keskusteluista Wallinin kanssa. Tehtyä ratkaisua voi nähdäksemme arvostella myös ohjeiden 1 §:n kannalta, jonka mukaan journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen, kuulijoilleen ja katselijoilleen, joilla on oikeus saada tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu.

Ohjelmaa koskevassa Ylen internetkeskustelussa³ on viesti

”Konsensus, tänään klo 08:57

Tätä liikennemäärien vähentämistä ehdotettiin jo vuosi sitten A-talkohjelmassa. Esittäjä oli muistaakseni Suomen Rautatiematkustajat ry:n edustaja. Ehdotus oli vissiin hieman vaikeasti avautuva "isoille" johtajille ja siinä verrattiin sähköjakeluun ennalta ilmoitettuna aikoina.”

Suomen Rautatiematkustajat ry:n puheenjohtaja todella esitti kysymyksen ohjelmassa VR kohmeessa 21.1.2010, mutta kuitenkin toisin päin. Ministerille esitettiin kysymys olisiko hän tyytyväinen sellaiseen palveluun, jossa sähkökatkoista tiedotettaisiin etukäteen. Tätä tiedon korjausta ei ole julkaistu keskusteluketjussa, vaikka se on Ylelle lähetetty.

Ennen ohjelmaa VR kohmeessa Ylen toimittaja ilmoitti liikenneministerillä olevan varaumia Suomen Rautatiematkustajat ry:n puheenjohtajan osallistumisesta. Varaumien tarkempi sisältö ei kuitenkaan tullut ilmi ja toisaalta ne eivät lopulta olleet esteenä ohjelmaan pääsyksi.

TOIMENPITEET

Mahdollinen virhe on luonteeltaan sellainen, ettei sen korjaamista mielestämme ole voinut

2

<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/Veturikuskiksi%20siirtynyt%20kansanedustaja%20paljastaa%20T%C3%A4ss%C3%A4%20vaietus%20syyt%20VRn%20ongelmiin/art-1288362172830.html>

3

http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2011/01/vehvilainen_vrn_liikennemaarien_vahentaminen_ymmarrettavaa_2286766.html

etukäteen pyytää.

RAJOITUKSET

Emme ole tehneet emmekä aio tehdä poliisille tutkintapyyntöä emmekä vaatia vahingonkorvausta ja käyttää päätöstä tätä tarkoitusta varten.

MATERIAALI

VR jumissa on nähtävissä Ylen verkkosivuilla, vaikka kantelu tosin koskee ohjelmaan liittyviä esitöitä.

ASIANOMISTAJAN SUOSTUMUS

Mielestämme kantelu koskee niin suuria periaatteellisia kysymyksiä, ettei Harry Wallinin suostumus ole tarpeen.

Kemijärvellä tammikuun 16. päivänä 2011

Suomen Rautatiematkustajat ry

Kalevi Kämäräinen
puheenjohtaja

Juha P Korhonen
varapuheenjohtaja

LIITTEET

Asiakirja VR-yhtymän omistajaohjaus, liikenteen ja palveluiden kehittäminen – eri toimijoiden roolit ja velvollisuudet 15.6.2009

Asiakirjaa koskeva salaamispäätös

Kalevi Kämäräisen sähköpostiviesti toimittajille Päivärinta ja Andersson 12.1.2011 19.39